මායාව සහ යථාර්ථය
නිබ්බාන දේශනා අංක 25 සහ 28 ඇසුරෙන්
ලෝකය යනු අපට පෙනෙන දෙය හොව, අප සිතින් මවාගන්නා දෙයයි. මෙම විමසුම පවතින්නේ 'දැකීම' (Passati) සහ මම යැයි සිතීම' (Maññati) අතර ඇති සියුම් වෙහස මහය.
NotebookLM

තථාගත දෘෂ්ටිය: දැකීම නමුත් නොඇලීම

- ලෝකයා දකින දේම තථාගතයන් වහන්සේද දකින සේක (දිට්ඨ). නමුත් උන්වහන්සේ ඒ පිළිබඳව 'මම' හෝ 'මගේ' යැයි දෘෂ්ටිවාදයක් ගොඩනගා නොගනී (න උප්පජ්ජති).
- 'දිට්ඨා දට්ඨබ්බං දිට්ඨං න මඤ්ඤති' - දැකීම තුළ දැකිය යුතු දේ ඇතැයි හෝ, දකින පුද්ගලයෙක් ඇතැයි උන්වහන්සේ නොසිතයි.

විශේෂ ඥානයකින් දැනගැනීම (Abhijanati) සාමාන්‍ය සංඥා දැනගැනීමට (Sanjanati) වඩා වෙනස්ය.

NotebookLM

ඒ දණ්ඩේ සිටින බල්ලාගේ උපමාව

- දිය මත ඇති ඒ දණ්ඩක් මතින් යන බල්ලා, වතුරේ ඇති තම ජායාව දැක ‘එතැන තවත් බල්ලෙක් සිටී’ යැයි සිතා බුරයි.
- මෙය සක්කාය දිට්ඨියයි. අප අපගේම සිතුවිලි සහ රූප දෙස බලා, එහි ‘ආත්මයක්’ හෝ ‘සත්වයෙක්’ ඇතැයි රැවටෙමු.
- බලන බල්ලා නිසා පෙනෙන බල්ලා සිටින බවත්, පෙනෙන බල්ලා බල්ලා නිසා බලන බල්ලා රැවටෙන බවත් තේරුම් නොගනී.

NotebookLM

දිට්ඨේ දිට්ඨ මත්තං භවිස්සති”

- බාහිය දාරුචීරිය තෙරුන්ට දේශනා කළ පරිදි: ‘දුටු දේහි දුටු පමණක්ම වන්න.’
- එතැන ‘දකින කෙනෙක්’ (දට්ඨාරං) හෝ ‘දැකිය යුත්තක්’ (දට්ඨබ්බං) නැත. ඇත්තේ හේතු ඵල දාමයක් පමණි (පටිච්ච සමුප්පන්න ක්‍රියාවලියකි).
- සංගීතය අසන විට, සංගීතය යනු ශබ්ද මාත්‍රයක් මිස, එය අසන ‘පුද්ගලයෙක්’ ඇතුළේ නැත.

NotebookLM

අත්ත සම්භූත - තමා තුළින් හටගැනීම

- බාහිර ලෝකයේ අප දකින දේට ‘නිමිති’ (Signs) ලබා දෙන්නේ අපගේම සන්තානයේ පවතින රාග, ද්වේෂ, මෝහයන්ය.
- එය මුවහත් කර දෙන ලද කඩුවක් මෙනි. කඩුව (බාහිර රූපය) එතැන තිබුණාට, එයින් කැපෙන්නේ අප එය වැරදි ලෙස අල්ලා ගත් විටය.
- මුළු ලෝකයම නිර්මාණය වී ඇත්තේ අවිද්‍යාව මුල් කරගත් මෙම අභ්‍යන්තර ක්‍රියාවලිය මතය.

NotebookLM

දාම් පුවරුවේ ක්‍රීඩාව

- ලෝකයේ පැවැත්ම හරියට දාම් ඇෑදීමක් වැනිය. ක්‍රීඩාව කිරීමට නම් ප්‍රතිවාදීන් දෙදෙනෙක් (දෙපැත්තක්) සිටිය යුතුය.
- මේ ‘ද්වතාවය’ (Duality) නම්: මම සහ අන් අය (Self and Other).
- එක් පැත්තක් ඉවත් කළ විට, ක්‍රීඩාව නතර වේ. රහතන් වහන්සේ මේ ද්වතාවය ඉක්මවා ගිය කෙනෙකි.

NotebookLM

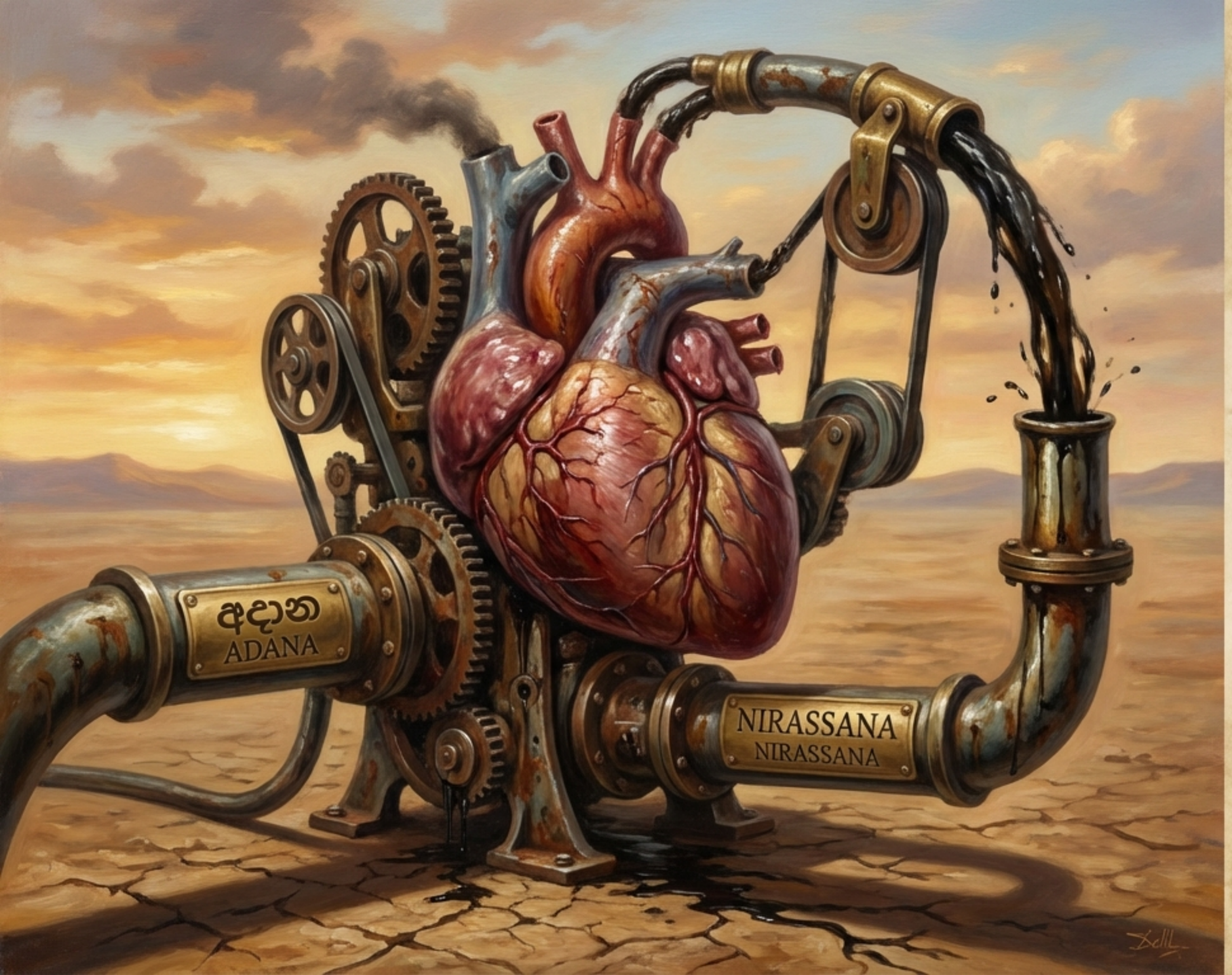

ස්වයංක්‍රීය යන්ත්‍රය

- අප ‘ජීවත් වෙනවා’ යැයි සිතුවත්, ඇත්තටම සිදුවන්නේ ස්වයංක්‍රීය යන්ත්‍රයක් ක්‍රියාත්මක වීමයි.
- මෙම යන්ත්‍රයේ කාර්යයන් දෙකකි:
  1. ආදාන (Adana): ඇද ගැනීම (තණ්හාව/රාගය).
  2. නිරස්සන (Nirassana): බැහැර කිරීම (ද්වේෂය/ගැටීම).
- මෝහය (Delusion) නිසා අපි මෙම යාන්ත්‍රික ක්‍රියාවලිය ‘මම’ යැයි වරදවා වටහා ගනිමු.

NotebookLM

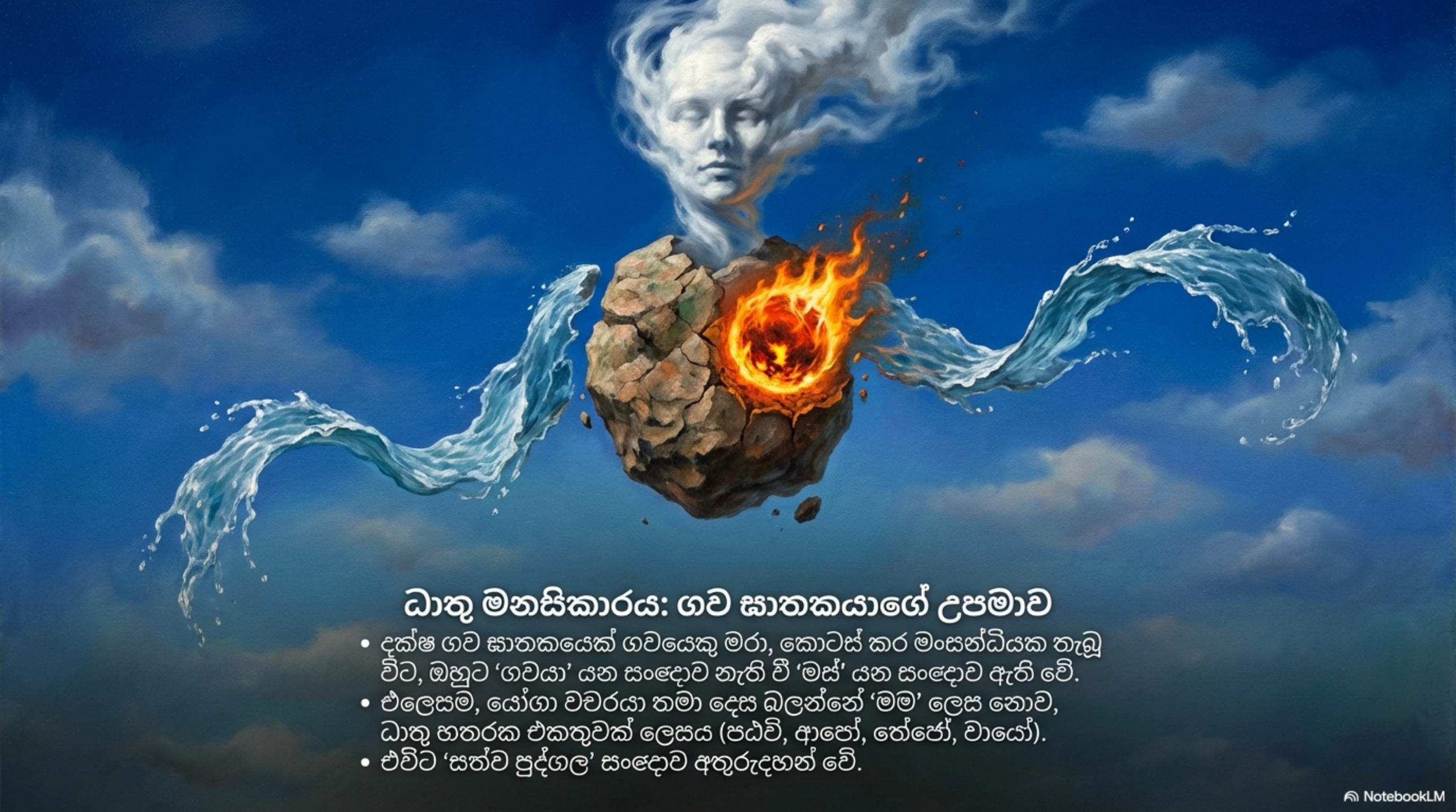

ධාතු මනසිකාරය: ගව ඝාතකයාගේ උපමාව

- දක්ෂ ගව ඝාතකයෙක් ගවයෙකු මරා, කොටස් කර මංසන්ධියක තැබූ විට, ඔහුට 'ගවයා' යන සංඥාව නැති වී 'මස්' යන සංඥාව ඇති වේ.
- එලෙසම, යෝගා වචරයා තමා දෙස බලන්නේ 'මම' ලෙස නොව, ධාතු හතරක එකතුවක් ලෙසය (පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ).
- එවිට 'සත්ව පුද්ගල' සංඥාව අතුරුදහන් වේ.

NotebookLM

පඨවි ධාතුව: ආධ්‍යාත්මික සහ බාහිර (Abhaya Libre)

- ශරීරයේ ඇති තද ගතිය (කෙස්, ලොම්, නිය, දත්) සහ බාහිර පොළොවේ ඇති පස් අතර කිසිදු වෙනසක් නැත.
- “මෙය මගේ නොවේ, මෙය මම නොවේ, මෙය මගේ ආත්මය නොවේ.” (N'etam mama, n'eso hamasmi, na meso atta).
- මෙය තේරුම් ගත් විට පඨවි ධාතුව පිළිබඳව සිතේ ඇති ඇල්ම (විරාගය) ගිලිහී යයි. (Noto Sans Sinhal)

NotebookLM

සංස්කාර නමැති සැරසිලි

- මහ පොළොව නමැති වේදිකාව මත අපි සංස්කාර නමැති සැරසිලි කරමින් නාට්‍යයක් රඟ දක්වමු.
- අපේ රූපය, ලස්සන, සහ හැඩරුව යනු මෙම මූලික ධාතූන් මත ආලේප කළ තාවකාලික වර්ණ පමණි.
- කල්ප විනාශයේදී මේ සියල්ල අළු දුවිලි වී යයි. පරමාණු වලට බෙදීම නොව, මෙහි ඇති අනිත්‍ය බව දැකීමයි වැදගත් වන්නේ.

NotebookLM

ශූන්‍යතාවය

- යන්ත්‍රය (සිත) ක්‍රියාත්මක කරවන ඉන්ධන වන **‘අවිද්‍යාව’** ඉවත් කළ විට, ‘මම’ නමැති මායාව අවසන් වේ.
- එතැන ඇත්තේ ශූන්‍යතාවයයි.
- බාහිය සූත්‍රයේ වදාළ පරිදි: ‘එහි ඔබ නැත. ඔබ එහි නැති විට, මෙහිද නැත, එහිද නැත, ඒ දෙක අතරද නැත. මෙයම දුකේ අවසානයයි.’

NotebookLM

තාදී ගුණය: නොසැලෙන බව

- තථාගතයන් වහන්සේ ‘තාදී’ (නොසැලෙන) ගුණයෙන් යුක්තය.
- උන්වහන්සේ ලාභ-අලාභ, යස-අයස හමුවේ කම්පා නොවන්නේ, උන්වහන්සේ කිසිවක් ‘තදිනසක් අල්ලාගෙන’ (Upadana) නොමැති බැවිනි.
- හේතු වලට බැඳී නොමැති නිසා (Nissito), සේඝ්‍ය (Nissito), සෙලවීමක් නැත (Calito).

NotebookLM

මායාවෙන් මිදීම

- අපට පෙනෙන ලෝකය අපගේම සිතුවිලිවල ප්‍රතිබිම්බයකි.
- ධාතු විභජනය සහ යෝනිසෝ මනසිකාරය තුළින් මෙම මායාව බිඳ දැමිය හැක.
- සංස්කාර අනිත්‍යය. ඒවායේ සාරයක් නැත. මෙය වටහා ගැනීම විමුක්තියයි.

NotebookLM

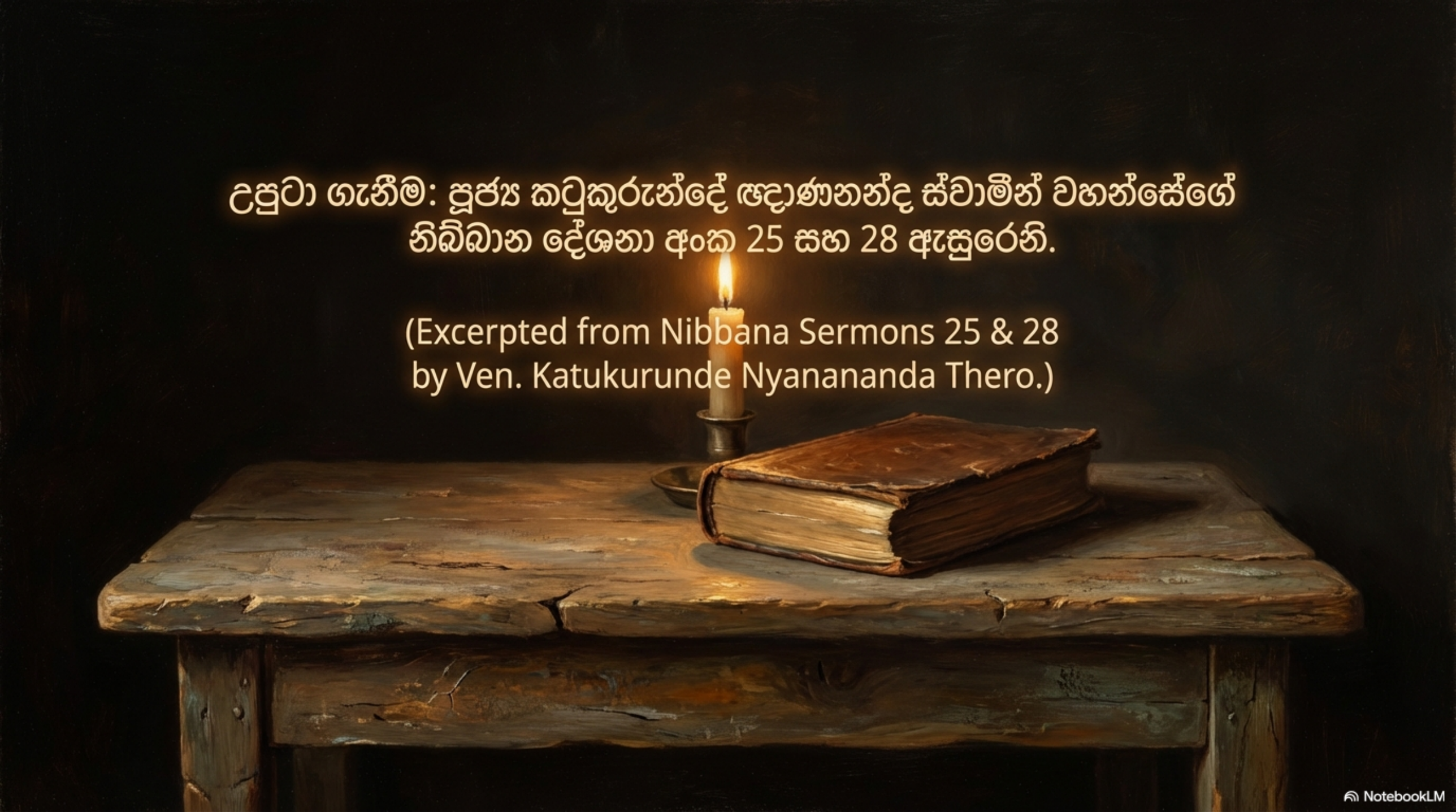
උපුටා ගැනීම: පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඤාණානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේගේ
නිබ්බාන දේශනා අංක 25 සහ 28 ඇසුරෙනි.
(Excerpted from Nibbana Sermons 25 & 28
by Ven. Katukurunde Nyanananda Thero.)